

Člověk potřebuje víc než osvobození od materiální nouze

Homilie Benedikta XVI. na mši sv., Brno-Tuřany, 27. září 2009

Milí bratři a sestry!

„Pojďte ke mně, všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím“ (Mt 11,28). Ježíš zve každého svého učedníka, aby s ním zůstal, aby v něm našel posilu, oporu a útěchu. S tímto pozváním se obrací především na naše liturgické shromáždění, ve kterém je zde, spolu s Petrovým nástupcem, v myšlenkách shromážděno celé vaše církevní společenství. Můj pozdrav je určen všem společně a každému jednotlivě: na prvním místě brněnskému biskupovi – kterému děkuji i za srdečná slova, s nimiž se na mě obrátil na začátku Mše svaté, – pánům kardinálům i dalším přítomným biskupům. Zdravím kněze, jáhny, seminaristy, řeholníky a řeholnice, katechety a pastorační pracovníky, mládež a četné rodiny. Vítám rovněž vážené představitele veřejného života a zástupce armády, obzvláště prezidenta republiky s chotí, primátora města Brna a hejtmana Jihomoravského kraje, regionu s bohatou historií, kulturou, průmyslem a obchodem. Dále bych chtěl srdečně přivítat poutníky z celé Moravy a z diecézí ze Slovenska, Polska, Rakouska a Německa.

Milí přátelé, z důvodu povahy dnešního liturgického shromáždění jsem rád přijal záměr, který ve své řeči již naznačil váš biskup, a to zaměřit biblická čtení mše svaté k tématu naděje: přijal jsem jej s myšlenkou jak na obyvatele této milé země, tak na Evropu a lidstvo celého světa, které prahne po něčem, o co by pevně opřelo svou budoucnost. Ve své druhé encyklice – *Spe salvi* – jsem zdůraznil, že jediná „jistá“ a „spolehlivá“ naděje (srov. 1) je v Bohu. Historická zkušenost ukazuje, k jakým absurditám dospěje člověk, když vyloučí Boha z horizontu svých rozhodnutí a svého jednání. Vidíme, že není snadné vytvořit společnost založenou na dobru, spravedlnosti a bratrství, protože lidská bytost je svobodným tvorem a jeho svoboda zůstává křehkou. Musíme svou svobodu stále znovu a znovu zaměřovat k dobru. Nesnadné hledání „správných zřízení lidských věcí“ je úkolem pro všechny generace (srov. tamtéž, 24-25). A proto, milí přátelé, jsme zde hlavně proto, abychom naslouchali slovu, jež nám ukazuje cestu vedoucí k naději; ba dokonce nasloucháme Slovu, které jediné nám může dát pevnou naději, protože je Slovem Božím.

V prvním čtení (Iz 61,1-3a) se prorok Izaiáš představuje jako obdařený posláním hlásat všem zarmouceným a chudým osvobození, útěchu, radost. Tento text převzal Ježíš a začlenil jej do svého kázání. Dokonce výslovně řekl, že prorokovo zaslíbení se vyplnilo na něm (srov. Lk 4,16-21). Plně se uskutečnilo, když nás Ježíš svou smrtí na kříži a zmrtvýchvstáním osvobodil z otroctví sobectví a zla, hříchu a smrti. A toto je poselství spásy, starobylé a vždy nové, jež církev hlásá od pokolení do pokolení: Kristus ukřižovaný a zmrtvýchvstalý, Naděje lidstva!

Toto slovo spásy zaznívá silně i dnes, v našem liturgickém shromáždění. Ježíš se s láskou obrací k vám, synové a dcery této požehnané země, v níž už před více než tisíci lety bylo zaseto semínko evangelia. Vaše země, stejně jako i jiné státy, se nachází v kulturní situaci, která je často radikální výzvou pro víru, a tedy i pro naději. Jak víra v Boha, tak naděje byly totiž v moderní době „přemístěny“, byly odsunuty na rovínu pouze soukromou a pozemskou, zatímco v běžném a veřejném životě se prosadila víra ve vědecký a ekonomický pokrok (srov. *Spe salvi*, 17). Víme všichni, že tento pokrok je dvojznačný: otevírá možnosti pro dobro, zároveň má však i negativní dopady. Technické vynálezy a zdokonalení společenských struktur jsou důležité a jistě potřebné, leč nestačí k tomu, aby zaručily morální blaho společnosti (srov. tamtéž, 24). Ano, člověk potřebuje být osvobozen od materiální tísně.

Mnohem podstatnější však je, aby se zachránil před zlem, které postihuje ducha. A kdo jiný jej může zachránit, ne-li Bůh, který je Láska a zjevil svou tvář všemohoucího a milosrdného Otce v Ježíši Kristu? Naší pevnou nadějí je tedy Kristus: v něm nás Bůh miloval až do krajnosti a dal nám život v hojnosti (srov. Jan 10,10), život, po kterém každý člověk, někdy třeba nevědomě, prahne.

„Pojďte ke mně, všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím“. Tato slova, napsaná velkými písmeny nad vchodem vaší brněnské katedrály, nyní Ježíš adresuje každému z nás a dodává: „Učte se ode mě, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete pro své duše odpočinek“ (Mt 11,29-30). Můžeme zůstat neteční vůči jeho lásce? Zde jako jinde v minulých staletích mnozí trpěli pro věrnost evangeliu a neztratili naději. Mnozí se obětovali, aby vrátili důstojnost člověku a svobodu národům, když ve velkorysém přílnutí ke Kristu našli sílu budovat nové lidstvo. A stejně tak v současné společnosti: Mnohé formy chudoby vznikají z osamělosti, z nedostatku lásky, z odmítání Boha a z tragédie člověka, který si myslí, že si může stačit sám nebo naopak že je pouhým bezvýznamným a pomíjejícím jevem. V tomto našem světě, který se ztrácí, „když důvěřuje pouze lidským plánům“ (srov. Caritas in veritate, 53), jedině Kristus může být naší spolehlivou nadějí. To je zvěst, kterou my křesťané jsme povoláni každodenně hlásat a dosvědčovat.

Hlásejte ji, milí kněží, tím, že zůstanete niterně sjednoceni s Ježíšem a budete konat s nadšením svou službu, s jistotou, že nebude mít nedostatku ten, kdo mu důvěřuje. Buďte Kristovými svědky vy, milí řeholníci a řeholnice, když budete radostně a důsledně uskutečňovat evangelijní rady, a tím budete ukazovat, jaká je naše skutečná vlast: nebe. A vy, milí laici, mladí i dospělí, vy, milé rodiny, opřete o víru v Krista své rodinné, pracovní a školní plány, jakož i aktivity v každé oblasti společnosti. Ježíš nikdy své přátele neopustí. Ujišťuje o své pomoci, protože nic nelze konat bez něho, zároveň však vyžaduje, aby se každý osobně nasadil a šířil jeho univerzálního poselství lásky a pokoje. Budiž vám povzbuzením příklad svatých Cyrila a Metoděje, hlavních patronů Moravy, kteří evangelizovali slovanské národy, a svatých Petra a Pavla, kterým je zasvěcena vaše katedrála. Pohleďte na zářivé svědectví svaté Zdislavy, matky, jež vynikala skutky zbožnosti a milosrdenství; na svatého Jana Sarkandra, kněze a mučedníka; na svatého Klementa Maria Hofbauera, kněze a řeholníka, narozeného v této diecézi a svatořečeného před sto lety, či na blahoslavenou Restitutu Kafkovou, řeholnici narozenou v Brně a zavražděnou nacisty ve Vídni. Kéž vás doprovází a ochraňuje Maria, matka Krista Pána, naší naděje. Amen!